

JB 2010/112

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

17 maart 2010, 200905522/1/V6; LJN BL7834.

(Mr. Offers

Mr. Bijloos

Mr. Hent)

De Minister van Justitie,
appellant,
tegen de uitspraak van de rechtbank
Groningen van 16 juni 2009 in zaak nr.
08/781 in het geding tussen
[wederpartij] te [woonplaats],
en
de Minister van Justitie.

Nederlanderschap, Nederlanderschap,
intrekking, Toetsing, betekenis oordeel
strafrechter

[Rw Ned - 14 lid 1; Handleiding voor de
toepassing van de Rijkswet op het
Nederlanderschap 2003]

» Samenvatting

Intrekking van Nederlanderschap wegens door wederpartij gegeven valse verklaring of bedrog, dan wel verzwijgen van enig voor verkrijging of verlening relevant feit. Bij arrest van 1 december 2009 heeft de Hoge Raad, voor zover thans van belang, het beroep in cassatie verworpen, waarmee de veroordeling van wederpartij wegens bigamie in rechte is vast komen te staan. Met het oog op het voorkomen van tegenstrijdige uitspraken, geldt dat de bestuursrechter in beginsel van een dergelijke onherroepelijk veroordelende uitspraak van de strafrechter dient uit te gaan. Hetgeen door wederpartij ter zitting bij de Afdeling is aangevoerd, geeft geen blijk van omstandigheden die nopen tot het maken van een uitzondering op dit beginsel, zodat ervan dient te worden uitgegaan dat wederpartij ten tijde van de

voltrekking van zijn huwelijk met echtgenote 2 en de verlening van het Nederlanderschap reeds gehuwd was met echtgenote 1. De rechtbank heeft derhalve ten onrechte overwogen dat de minister zich ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat de naturalisatie van wederpartij berust op een door hem gegeven valse verklaring of bedrog, dan wel op het verzwijgen van enig voor de verkrijging of verlening relevant feit.

» Uitspraak

1. Procesverloop

Bij besluit van 20 februari 2008 heeft de minister van Justitie (hierna: de minister) het koninklijk besluit van 8 maart 2002, waarbij aan [wederpartij] het Nederlanderschap is verleend, ingetrokken.

Bij besluit van 23 juli 2008 heeft de minister het daartegen door [wederpartij] gemaakte bezwaar ongegrond verklaard. Dit besluit is aangehecht (niet opgenomen; *red.*).

Bij uitspraak van 16 juni 2009, verzonden op 17 juni 2009, heeft de rechtbank Groningen (hierna: de rechtbank) het daartegen door [wederpartij] ingestelde beroep gegrond verklaard, dat besluit vernietigd en bepaald dat de minister een nieuw besluit neemt op het gemaakte bezwaar met inachtneming van deze uitspraak. Deze uitspraak is aangehecht (niet opgenomen; *red.*).

Tegen deze uitspraak heeft de minister bij brief, bij de Raad van State ingekomen op 27 juli 2009, hoger beroep ingesteld. De gronden van het hoger beroep zijn aangevuld bij brief van 25 augustus 2009. Deze brieven zijn aangehecht (niet opgenomen; *red.*).

[Wederpartij] heeft een verweerschrift ingediend.

De Afdeling heeft de zaak ter zitting behandeld op 20 januari 2010, waar de minister, vertegenwoordigd door mr. G.M.H. Hoogvliet, advocaat te Den Haag, en [wederpartij], vertegenwoordigd door mr. B.H. Werink, advocaat te Groningen, zijn verschenen.

2. Overwegingen

2.1. De minister betoogt dat de rechtbank ten onrechte heeft overwogen dat de minister zich ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat de naturalisatie van [wederpartij] berust op een door hem gegeven valse verklaring of bedrog, dan wel op het verzwijgen van enig voor de verkrijging of verlening relevant feit, omdat ten tijde van het naturalisatieverzoek en de verlening van het Nederlanderschap nog geen sprake was van een in 1988 in Marokko rechtsgeldig tot stand gekomen huwelijk tussen [wederpartij] en [echtgenote 1], daar dit huwelijk eerst door de uitspraak van de rechtbank te [plaats] in Marokko van 17 januari 2005 (hierna: de uitspraak van 17 januari 2005) met terugwerkende kracht rechtsgeldig is geworden. De minister voert hiertoe aan dat, samengevat weergegeven, de rechtbank niet heeft onderkend dat niet kan worden aangenomen dat het opmaken van de akte van erkenning van huwelijk van 9 december 2002 (hierna: de akte), het inschrijven daarvan, dan wel de huwelijksbevestiging door de rechtbank te [plaats] naar Marokkaans recht vereisten zijn voor het ontstaan van een huwelijk, maar dat hiermee enkel een reeds bestaand, rechtsgeldig huwelijk wordt bewezen. In dit verband wordt bijzonder belang gehecht aan de omstandigheid dat in de tegen [wederpartij] gevoerde strafzaak zowel de politierechter te Groningen (hierna: de politierechter) als het gerechtshof te Leeuwarden (hierna: het gerechtshof) tot een veroordeling wegens bigamie zijn gekomen, aldus de minister.

2.1.1. Ingevolge artikel 14, eerste lid, van de Rijkswet op het Nederlanderschap (hierna: de RWN), voor zover thans van belang, kan de minister de verkrijging of verlening van het Nederlanderschap intrekken, indien zij berust op een door de betrokken persoon gegeven valse verklaring of bedrog, dan wel op het verzwijgen van enig voor de verkrijging of verlening relevant feit. De intrekking werkt terug tot het tijdstip van verkrijging of verlening van het Nederlanderschap. De intrekking is niet mogelijk indien sedert de verkrijging of verlening een periode van twaalf jaar is verstreken.

Volgens de Handleiding voor de toepassing van de RWN 2003 (hierna: de Handleiding), voor zover thans van belang, kan de minister besluiten tot intrekking van het Nederlanderschap indien de naturalisandus voor de verkrijging of verlening relevante feiten heeft verzwegen, waarbij moet worden gedacht aan het verzwijgen van feiten waarvan de betrokkene weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat ze van belang kunnen zijn voor het verzoek om naturalisatie. De intrekking van het Nederlanderschap is geen sanctie voor de frauduleuze handelingen, maar heeft tot doel dat de gevolgen van het frauduleus handelen worden gecorrigeerd.

Indien achteraf blijkt dat het Nederlanderschap op onjuiste gronden is verkregen, rijst de vraag of deze situatie in stand moet blijven. Uitgangspunt bij een situatie als bedoeld in artikel 14, eerste lid, van de RWN, is dat de verkrijging of verlening van het Nederlanderschap wordt ingetrokken. Als gevolg van eventuele individuele bijzondere omstandigheden én na afweging van de bij intrekking betrokken belangen kan van intrekking worden afgezien.

Intrekking zal slechts worden overwogen indien de betrokkene, ware de fraude, het bedrog of de verzwijging van relevante

feiten tijdig bekend geweest, niet voor verkrijging dan wel verlening van het Nederlanderschap in aanmerking zou zijn gekomen.

2.1.2. Op 5 januari 1998 heeft [wederpartij] een aanvraag tot verlening van een vergunning tot verblijf met als doel “medische behandeling” ingediend. Op 24 december 1998 is [wederpartij] in het huwelijk getreden met [echtgenote 2] en bij besluit van 17 december 1999 heeft de staatssecretaris van Justitie hem een vergunning tot verblijf onder de beperking “verblijf bij echtgenote [echtgenote 2]” verleend. Op 8 oktober 2001 heeft [wederpartij] een verzoek om naturalisatie ingediend. Bij koninklijk besluit van 8 maart 2002 is aan [wederpartij] het Nederlanderschap verleend.

Op 1 juli 2003 heeft [wederpartij] een verzoek ingediend om een machtiging tot voorlopig verblijf (hierna: mvv) te verlenen aan zijn echtgenote [echtgenote 1] en hun drie staande dit huwelijk geboren minderjarige kinderen, waarbij hij de akte heeft overgelegd, waarin staat dat twee notarissen in het Islamitisch recht op 4 december 2002 een verklaring van elf getuigen hebben ingeschreven, inhoudende dat zij [wederpartij] en [echtgenote 1] goed kennen, zij het bestaan van huwelijksbanden tussen [wederpartij] en [echtgenote 1] bevestigen sinds zij in 1988 zijn gehuwd en zij niet op de hoogte zijn van enige verbreking van deze banden door middel van verstoting. Op 23 september 2003 is op dit verzoek een negatief advies uitgebracht. Bij besluit van 12 februari 2004 is het daartegen door [wederpartij] gemaakte bezwaar niet-ontvankelijk verklaard.

Op 6 juni 2005 hebben [echtgenote 1] en haar minderjarige kinderen bij de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging in Rabat aanvragen ter verlening van een mvv ingediend, waarbij onder meer een gelegaliseerde vertaling

van de uitspraak van 17 januari 2005 is overgelegd, waarin staat dat de rechtbank heeft geoordeeld dat de akte door de Marokkaanse wetgeving wordt erkend als bewijs voor het bestaan van een huwelijksband tussen [wederpartij] en [echtgenote 1]. Bij besluiten van 27 september 2005 zijn deze aanvragen afgewezen.

2.1.3. In het bij besluit van 23 juli 2008 gehandhaafde besluit van 20 februari 2008 heeft de minister zich op het standpunt gesteld dat de naturalisatie van [wederpartij] berust op een door hem gegeven valse verklaring of bedrog, dan wel op het verzwijgen van enig voor de verkrijging of verlening relevant feit. Indien bij de Nederlandse autoriteiten bekend was geweest dat [wederpartij] in 1988 was gehuwd met [echtgenote 1], zou het huwelijk met [echtgenote 2] niet zijn voltrokken. Als gevolg hiervan zou aan [wederpartij] geen verblijfsvergunning zijn verleend en was hij niet in aanmerking gekomen voor naturalisatie, aldus de minister.

[Wederpartij] heeft betoogd dat hij in het verleden een relatie heeft gehad met [echtgenote 1] waaruit drie kinderen zijn geboren en hij in 1988 een informeel huwelijk met haar heeft gesloten, maar dat dit nooit officieel is geworden. Nadat hij van [echtgenote 2] was gescheiden, heeft [wederpartij] de banden met [echtgenote 1] aangehaald en hebben zij in 2005 door middel van de akte en de uitspraak van 17 januari 2005 het informele huwelijk officieel gemaakt. De uitspraak van 17 januari 2005 had als gevolg dat het huwelijk met terugwerkende kracht tot 1988 officieel werd.

2.1.4. Bij mondeling vonnis van de politierechter van 19 december 2006 is [wederpartij] veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van drie maanden wegens bigamie. In hoger beroep is [wederpartij] bij arrest van het

gerechtshof van 16 oktober 2007 opnieuw veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van drie maanden wegens bigamie. Het gerechtshof heeft hiertoe overwogen dat [wederpartij] zich in 2002 tot de Marokkaanse autoriteiten heeft gewend teneinde zijn eerder – in 1988 – gesloten huwelijk te laten registreren en niet, zoals hij stelt, om in 2002 een huwelijk te sluiten. Derhalve wist hij in 1998 bij het sluiten van zijn huwelijk in Nederland dat hij eerder – in Marokko – gehuwd was. Bij arrest van 1 december 2009 heeft de Hoge Raad, voor zover thans van belang, het beroep in cassatie verworpen, waarmee de veroordeling van [wederpartij] wegens bigamie in rechte is vast komen te staan. Met het oog op het voorkomen van tegenstrijdige uitspraken, geldt dat de bestuursrechter in beginsel van een dergelijke onherroepelijk veroordelende uitspraak van de strafrechter dient uit te gaan. Hetgeen door [wederpartij] ter zitting bij de Afdeling is aangevoerd, geeft geen blijk van omstandigheden die nopen tot het maken van een uitzondering op dit beginsel, zodat ervan dient te worden uitgegaan dat [wederpartij] ten tijde van de voltrekking van zijn huwelijk met [echtgenote 2] en de verlening van het Nederlanderschap reeds gehuwd was met [echtgenote 1]. De rechtbank heeft derhalve ten onrechte overwogen dat de minister zich ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat de naturalisatie van [wederpartij] berust op een door hem gegeven valse verklaring of bedrog, dan wel op het verzwijgen van enig voor de verkrijging of verlening relevant feit.

Het betoog slaagt.

2.2. Het hoger beroep is gegrond. De aangevallen uitspraak dient te worden vernietigd. Doende hetgeen de rechtbank zou behoren te doen, zal de Afdeling het beroep tegen het besluit van 23 juli 2008 van de minister alsnog ongegrond verklaren.

2.3. Voor een proceskostenveroordeling bestaat geen aanleiding.

3. *Beslissing*

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

Recht doende in naam der Koningin:

- I. verklaart het hoger beroep gegrond;
- II. vernietigt de uitspraak van de rechtbank Groningen van 16 juni 2009 in zaak nr. 08/781;
- III. verklaart het bij de rechtbank in die zaak ingestelde beroep ongegrond.

» **Noot**

1. Deze uitspraak voegt een nieuwe regel toe aan de reeds bestaande regels over taakverdeling tussen de strafrechter en de bestuursrechter. De casus is als volgt:

In 1998 vraagt verweerder een verblijfsvergunning aan. In datzelfde jaar trouwt hij volgens de Nederlandse wet. De Staatssecretaris van Justitie verleent hem daarop de vergunning. In 2001 vraagt hij het Nederlanderschap aan, welke nationaliteit de regering hem in 2002 verleent. Enkele maanden later wordt zijn in 1998 gesloten (Nederlandse) huwelijk ontbonden.

In 2003 breekt een nieuwe, en voor verweerder ongelukkige, periode aan. Hij vraagt in dat jaar een machtiging tot voorlopig verblijf (hierna: mvv) aan voor zijn Marokkaanse echtgenote en hun drie minderjarige kinderen. Hij stelt sinds 1988 met haar getrouwd te zijn. Over het bestaan van dat huwelijk had hij echter tot dan toe tegen de Nederlandse autoriteiten gezwegen. De gevraagde machtiging wordt hem geweigerd. De Marokkaanse vrouw – zijn beweerdelijke echtgenote – probeert

het daarop zelf. Zij vraagt in 2005 bij de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging in Rabat nogmaals een mvv aan. Zij overlegt daarbij onder meer een Marokkaanse akte om haar huwelijk met verweerder te bewijzen. Ook dit verzoek wordt afgewezen.

Hoewel de Nederlandse autoriteiten deze verzoeken afwijzen, zitten zij niet stil. Het OM besluit de man te vervolgen wegens overtreding van het verbod van bigamie: ten tijde van het sluiten van het Nederlandse huwelijk was hij immers reeds – en volgens eigen zeggen – getrouwd. Het hof acht overtreding van art. 237 lid 1 aanhef en onder 1 WvSr bewezen en veroordeelt hem in 2007 tot drie maanden gevangenisstraf. De Hoge Raad laat die veroordeling in stand (HR 1 december 2009, NJ 2010, 118, m.nt. S.F.M. Wortelmann). Hangende het cassatieberoep tegen de strafrechtelijke veroordeling trekt de regering het besluit tot naturalisatie van verweerder (ex tunc) in, omdat het – kort gezegd – berust op door verweerder opzettelijk verstrekte onjuiste gegevens over zijn huwelijkse staat.

Tegen de intrekking van het naturalisatiebesluit stelt verweerder beroep in bij de Rechtbank Groningen. Na een deskundige te hebben gehoord, vernietigt deze het aangevallen besluit, omdat zij meent dat het in 1988 gesloten huwelijk geen formeel (wettig) huwelijk betreft, maar een informeel huwelijk is (Rb. Groningen 16 juni 2009, LJN BI8760). De minister heeft zich daarom volgens de rechtbank ten onrechte op het standpunt gesteld dat appellant bij de aanvraag van het Nederlanderschap over zijn huwelijkse staat heeft gelogen. Tegen die uitspraak stelt de regering hoger beroep in.

De Afdeling meent, dat “de bestuursrechter in beginsel van een onherroepelijke veroordelende uitspraak van de strafrechter dient uit te gaan” (r.o. 2.1.4). Omdat de Hoge Raad de veroordeling van verweerder

wegens bigamie in stand heeft gelaten – waardoor zijn veroordeling onherroepelijk is geworden – moet de bestuursrechter ervan uitgaan dat verweerder dat feit heeft gepleegd. Met die vaststelling ontvalt de feitelijke grond voor vernietiging van het in eerste aanleg aangevochten besluit, waarop de Afdeling de uitspraak van de rechtbank vernietigt.

2. Het oordeel van de Afdeling dat de bestuursrechter – ter voorkoming van tegenstrijdige uitspraken – een onherroepelijk veroordelend vonnis van de strafrechter moet overnemen, is onderdeel van de jurisprudentie over de taakverdeling tussen de strafrechter en de bestuursrechter. De regel die de Afdeling in deze uitspraak formuleert, is om twee redenen opmerkelijk.

Ten eerste moet volgens die regel de *bestuursrechter* uitgaan van een uitspraak van de strafrechter. In de taakverdelingsjurisprudentie van vóór deze uitspraak ging het echter steeds om de vraag hoe de *strafrechter* moest omgaan met (het ontbreken van) een uitspraak van de bestuursrechter. Zo heeft de strafkamer van de Hoge Raad regels geformuleerd over de wijze waarop de strafrechter moet omgaan met (het ontbreken van) een bestuursrechterlijke uitspraak over de rechtmatigheid van een appellabel besluit (besproken door J.J.J. Sillen, ‘De formele rechtskracht en de strafrechter’, in: R.J.N. Schlössels e.a. (red.), *JB Select*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2009, p. 361-369) en over de wijze waarop hij moet omgaan met uitspraken van de bestuursrechter waarin deze een wettelijk voorschrift heeft getoetst (besproken door R.J.B. Schutgens, *Onrechtmatige wetgeving*, diss. RU, Deventer: Kluwer 2009, p. 221-236).

Ten tweede heeft de regel die de Afdeling in deze uitspraak formuleert niet betrekking op een door de strafrechter gegeven antwoord op een *rechtsvraag*, maar op (de uitleg van) de *feiten*. Zij heeft immers niet

betrekking op de, uit de onherroepelijke veroordeling blijkende, strafrechtelijke aansprakelijkheid van verweerder (de derde vraag van het beslissingsschema van art. 350 WvSv), maar op het enkele feit dat daaruit blijkt dat verweerder bigamie heeft gepleegd (de eerste vraag van art. 350 WvSv).

3. Niet alleen de inhoud van deze nieuwe, door de Afdeling geformuleerde taakverdelingsregel verschilt van de regels die de strafkamer van de Hoge Raad eerder formuleerde. Ook de ratio van deze nieuwe regel is anders.

Aan de ratio van de taakverdelingsjurisprudentie van de Hoge Raad ligt de specialisatiegedachte ten grondslag, dat wil zeggen: het idee dat elk “type” rechter een eigen rechtsgebied heeft waarover hij meer kennis heeft dan een ander “type” rechter. Weliswaar overwoog hij in HR 24 september 2002, NJ 2003, 80, m.nt. YB (Dijkverbod), r.o. 3.6, dat die jurisprudentie berust op zowel de specialisatiegedachte als de wens om tegenstrijdige uitspraken te voorkomen, maar uit latere arresten blijkt dat hij aan de specialisatiegedachte de grootste waarde hecht. Zo overwoog hij in HR 11 oktober 2005, NJ 2008, 207, m.nt. P.A.M. Mevis (Nijmeegse gebiedsontzegging), r.o. 3.6.2, dat de bestuursrechter voor de beantwoording van sommige rechtsvragen de “bij uitstek aangewezen” rechter is en noemt hij de wens om tegenstrijdige uitspraken te voorkomen slechts terloops.

Deze nieuwe taakverdelingsregel van de Afdeling lijkt daarentegen uitsluitend voort te komen uit de wens om tegenstrijdige uitspraken te voorkomen. De regel heeft immers, zoals gezegd, niet betrekking op een door de strafrechter beantwoorde rechtsvraag, maar op de door hem vastgestelde feiten. Het vaststellen van de feiten is – anders dan de beantwoording van de vraag of verweerder strafrechtelijk aansprakelijk is – geen activiteit waarvoor

de strafrechter beter is gekwalificeerd dan de bestuursrechter.

Rechtvaardiging van taakverdelingsregels op grond van de specialisatiegedachte stelt grenzen aan de inhoud van die regels. Alleen als een vraag typisch strafrechtelijk of typisch bestuursrechtelijk is, is het formuleren van taakverdelingsregels om die reden immers aangewezen. Formuleert de rechter echter taakverdelingsregels ter voorkoming van tegenstrijdige uitspraken, zoals in de onderhavige beslissing van de Afdeling, dan is die beperking niet van toepassing. Als de Afdeling deze jurisprudentie voortzet, kan dat dus mogelijk leiden tot een veelomvattend procesrechtelijk leerstuk.

4. De regel die de Afdeling in deze uitspraak formuleert lijkt te zijn geïnspireerd op art. 161 Rv. Die bepaling luidt: “Een in kracht van gewijsde gegaan, op tegenspraak gewezen vonnis waarbij de Nederlandse strafrechter bewezen heeft verklaard dat iemand een feit heeft begaan, levert dwingend bewijs op van dat feit.”

Net als de door de Afdeling geformuleerde taakverdelingsregel heeft art. 161 Rv betrekking op door de strafrechter *bewezen feiten*, vervat in een onherroepelijk vonnis. Komt de strafrechter tot vrijspraak (of strandt de procedure op een van de voorvragen van art. 348 WvSv), dan gelden beide regels niet. Mij is niet geheel duidelijk wat de ratio van die beperking is. Zowel de Afdeling als de parlementaire geschiedenis van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering zwijgen daarover. Hoewel ik snap dat vrijspraak door de strafrechter niet noodzakelijk betekent dat verdachte het feit ook *daadwerkelijk* niet heeft begaan, geldt het omgekeerde ook: als de strafrechter een feit bewezen acht, volgt daaruit niet noodzakelijk dat verdachte het feit ook *daadwerkelijk* heeft begaan. Een aantal recente strafrechtelijke dwalingen illustreert dat.

Anders dan de Afdeling matigt het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering uitdrukkelijk de gevolgen van het onderscheid in bewijskracht tussen een strafrechtelijke veroordeling en een vrijspraak. Art. 161 Rv heeft namelijk niet tot gevolg dat de burgerlijke rechter bij het vaststellen van de feiten steeds moet uitgaan van het oordeel van de strafrechter. Hoewel volgens dat artikel onherroepelijke strafvonnissen “dwingend bewijs” opleveren voor de burgerlijke rechter, bepaalt art. 151 lid 2 Rv dat de wederpartij – meestal degene tegen wie dat vonnis wordt ingeroepen – daartegen tegenbewijs kan leveren (HR 12 december 2003, NJ 2004, 102, r.o. 3.3). In zo’n geval moet de rechter zelf – op basis van de bewijsmiddelen – beslissen welke feiten in rechte vaststaan. De Afdeling is over de mogelijkheid tot het leveren van tegenbewijs minder stellig. Zij overweegt dat de bestuursrechter “in beginsel” moet uitgaan van het oordeel van de strafrechter, maar dat er “omstandigheden” kunnen zijn die “nopen tot het maken van een uitzondering op [dat] beginsel”. De Afdeling zegt echter niet wanneer zulke omstandigheden zich voordoen, maar stelt slechts dat die zich *in casu* niet voordoen. Het lijkt mij *fair* dat de Afdeling de uitzondering op die regel net zo (vrijmoedig) vormgeeft als de wetgever bij de vaststelling van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering heeft gedaan.

Een ander verschil tussen beide regels is dat het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wél en de Afdeling géén uitzondering maakt voor verstekvonnissen. Volgens art. 161 Rv heeft immers slechts “een op *tegenspraak* gewezen vonnis” bindende bewijskracht, terwijl volgens de Afdeling elk “onherroepelijk” veroordelend vonnis – dus ook een verstekvonnis – de bestuursrechter in beginsel bindt. Ik meen dat de Afdeling voor verstekvonnissen eenzelfde uitzondering zou moeten aannemen als art. 161 Rv doet, omdat de wetgever – in elk geval tijdens de

behandeling van het wetsvoorstel tot vaststelling van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering – aan zo’n uitzondering grote waarde hechtte (bijv. PG Nieuw bewijsrecht, p. 166). Het past de rechter niet een regel te formuleren die strijdig is met een zó duidelijke wens van de wetgever.

5. Tot slot wijs ik op een praktisch punt. Toen de rechtbank uitspraak deed in de onderhavige zaak was er nog geen onherroepelijke veroordelende uitspraak van de strafrechter over de vraag of appellant bigamie heeft gepleegd. Volgens de hier besproken taakverdelingsregels ging de rechtbank dus terecht zelf na of appellant was gehuwd ten tijde van zijn aanvraag van het Nederlanderschap. Pas tijdens het hoger beroep op de Afdeling ligt er een onherroepelijke uitspraak van de strafrechter. De Afdeling vernietigt daarop de – met dat strafrechtelijk vonnis strijdige – uitspraak van de rechtbank en doet de zaak zelf af. Nu is de vraag gewettigd of de rechtbank iets anders had moeten doen. Had zij bijvoorbeeld de uitspraak in het geschil moeten aanhouden totdat er een onherroepelijke uitspraak van de strafrechter lag? De Afdeling beantwoordt die vraag (helaas) niet.

J.J.J. Sillen, promovendus Staatsrecht,
Radboud Universiteit Nijmegen